

ISSN 1891-0920

Nr. 3, SEPTEMBER 2009

INNHold

Fellesmøte om klimaendringene i Himalaya	3
Norge-Nepalforenngen er 25 år:	4
Jubileumsarrangementer	4
Medlemmenes engasjement i Nepal	5
Seminar og sosialt samvær lørdag 14. november	5
Program for seminaret	6
Fotokonkurranse: Mine beste Nepal-minner	8
Hem Gurung – En brobygger mellom Nepal og Norge	9
Peace Brigades International	14
Hva har skjedd i Nepal siden sist?	17
Helselag til Nepal	18
Flere av Palmstrøms bilder fra 1950-årenes Nepal	20
Kulturelt samarbeide Norge – Nepal	21
Kunda Dixit har besøkt Bhutan	22

Hamro Patrika legges ut som en pdf fil på Norge-Nepal foreningens hjemmeside: www.norge-nepal.no. Pdf filen sendes direkte til medlemmer som har e-post. De som ikke har internett får sendt en printet papirversjon i posten.

Fellesmøte om klimaendringene i Himalaya

Arrangører: Den norske Tibet Komité og Norge-Nepal foreningen.

Når: Mandag 5. oktober 2009 kl. 18.30.

Sted: Litteraturhuset, Wergelandsveien 29, Oslo.

Norge-Nepal foreningen og Den norske Tibet Komité arrangerer et åpent møte om klimaendringene i Himalaya mandag 5. oktober på Litteraturhuset. Seminaret vil fokusere på hvordan klimaendringene vil påvirke menneskene som bor rundt Himalaya-regionen som utgjør 40 % av verdens befolkning. Menneskene i denne regionen er svært avhengig av vannet og de mange store elvene som har sitt utspring i Himalaya.

Heidi Sørensen (statssekretær i Miljøverndepartementet), landsstyremedlem i Den norske Tibet Komité Roy-Arne Varsi og flere forskere vil holde innlegg.

Blant annet vil Halvor Dannevig og Armando Lamadrid som er tilknyttet Senter for klimaforskning (CICERO) fortelle om klimaendringenes konsekvenser for Himalaya. Lamadrid vil presentere hvordan klimaendringer påvirker breer og hydrologien i Himalaya (på engelsk), mens Dannevig vil presentere et eksempel på hvordan klimaendringer påvirker lokal vannressursforvaltning i Nepal.

Roy-Arne Varsi vil ta opp nomadelivet i Tibet og sette det i sammenheng med klimaendringer og Kinas nåværende politikk.

Annapurna range sett fra Sarangkot, Pokhara Foto: Manohar Pradhan

Jubileumsarrangementer

Styret inviterer tidligere og nåværende medlemmer samt venner av Nepal til å feire at Norge-Nepalforeningen har eksistert i 25 år. Det er planlagt et seminar på Voksenåsen lørdag 14. november om bistandens rolle for sosial utvikling i Nepal, med sosialt samvær i pausene og under middagen om kvelden. I forbindelse med jubileet er det utlyst en fotokonkurranse (les mer nedenfor) og de innsendte bildene blir utstilt på Voksenåsen. Vi har også bedt medlemmene fortelle om aktiviteter de har vært engasjert i i Nepal (mer om dette nedenfor).

NORGE-NEPAL FORENINGENS JUBILEUM

Medlemmenes engasjement i Nepal

Det er mange medlemmer som på en eller annet måte har arbeidet for og med nepalesere, enten som frivillig eller som representant for / ansatt i en organisasjon, bedrift osv. Dette vil vi skrive om i jubileumsnummeret av Hamro Patrika (kommer i oktober) og også fortelle om på jubileumsarrangementet. Ikke vær beskjeden, for selv små initiativer kan være viktige og gi verdifulle erfaringer.

I en e-post i slutten av juni inviterte vi foreningens medlemmer til å skrive om slike aktiviteter. Flere medlemmer har allerede svart og nå oppfordrer vi andre til å gjøre det samme. Send noen ord om ditt arbeide for og med barn, skoler, barnehjem, helsearbeide, vannkraft og annet eller innenfor organisasjoner, bedrifter ol. til:

Marit Bakke: marit.bakke@media.uib.no

Frist: 1. oktober 2009

Seminar og sosialt samvær Lørdag 14. november

Styret håper at mange medlemmer finner veien til Voksenåsen til en god faglig og sosial dag. Den faglige delen består av foredrag og diskusjoner om den norske bistanden til Nepal. Hva kan vi lære av erfaringene, hva er de positive og negative virkningene av bistanden, og finnes det nye samarbeidsformer mellom Norge og Nepal som kan bidra til sosial, politisk og økonomisk utvikling?

Vi har vært så heldige å få Kunda Dixit, redaktøren av Nepali Times, til å gi oss et bakteppe for å diskutere disse spørsmålene. Etter flere måneders reise rundt i Nepal er han blant de beste til å fortelle om den politiske situasjonen og om folks hverdag utenfor Kathmandudalen.

Voksenåsen ligger øverst i Holmenkollåsen og har en flott utsikt over Oslo. Voksenåsen er Norges Nasjonalgave til Sverige og ble gitt som takk for den humanitære innsatsen fra Sverige til Norge under annen verdenskrig. I tillegg til å være et kontaktsenter for forhold som angår Norge og Sverige, er Voksenåsen også et populært sted for arrangementer om kultur, næringsliv, demokratisering og samfunnsansvar. En av gjestene har sagt: "Voksenåsen er ikke stedet for de små tanker og trange vyer." Med programmet nedenfor inviterer Norge-Nepalforeningens styre til en dag med store tanker, vide vyer og godt sosialt samvær! Informasjon om påmelding, priser, overnatting, etc. sendes til medlemmene i månedsskiftet september/oktober.

Dags dato er programmet:

NORGE-NEPAL FORENINGENS JUBILEUM

Norway-Nepal Association 25th Anniversary

Saturday November 14, 2009

Dag Hammarskjöld Room, Voksenåsen

Norwegian Assistance to Nepal: What is most Effective?

Enhancing Cooperation between Public and Private Initiatives, between

Not-for-profit Support and Business

9.30 Introduction

Welcome by the Norway-Nepal Association's chair Dag Norling
Voksenåsen NN

Frame and objective: *To enhance NORAD's long term strategies: Experiences and lessons.*
Andreas Føllesdal

10.00 Basic Needs and Human Rights

The Medical Situation in Nepal

Dr. Hari Prasad Dhakal, Ph.D. candidate, Radiumhospitalet, Oslo University Hospital

Educaion

NN, Redd Barna

Questions and discussion

11.30 Launching of Peter Svalheims' biography of Odd Hoftun. Avenir Forlag

12.00 Lunch

13.00 Peace and Democratization

Current Political Situation

Kunda Dixit, Editor, Nepali Times

Norway's role in enhancing social and economic development in Nepal

Kikkan Haugen, former Deputy at the Norwegian Embassy in Nepal (?)

Political mobilization

Marit Haug / Aadne Aasland, NIBR

Questions and discussion

NORGE-NEPAL FORENINGENS JUBILEUM

14.30 Coffee break

14.45 Norwegian Activities in Nepal. Entrepreneurship and Business Development

Developing local entrepreneurship

Olav Myrholt, Utviklingsfondet

Social Entrepreneurship

Ingrid Stange -- Ashoka Norway - <http://www.ashoka.org/norway>

Comments by Mari Saua Svalastog, Entrepreneurship school, University of Oslo

How to mobilize Norwegian capital and competence to address Nepal's energy problems

Kjell Roland, Director of Norfund www.norfund.no

Bottom-up Assistance and Aid: Odd Hoftun's work in Nepal

Peter Svalheim

NNF members' cooperation with Nepalese partners: Experiences and challenges

Marit Bakke

Questions and discussion

16.30 Conclusion: What can be learned?

Comments from the Nepalese community in Norway

Swedish and Danish experiences

Sverige-Nepalföreningen og Dansk-Nepalesisk Selskab

Norad: Experiences, Lessons, and New Politics

Name will follow

20.00 Dinner at Voksenåsen

We plan to serve Daal Bhat.

During dinner Nepal veterans will be honored.

During the whole day:

Exhibition of pictures from the photo competition: *"My best memories from Nepal"*.

Exhibition of literature about Nepal. Nomaden shop will have a stand.

NORGE-NEPAL FORENINGENS JUBILEUM

Fotokonkurransen: Mine beste Nepal-minner

Hva er ditt beste Nepal-minne? Kanskje var det spennende lyder og eksotiske lukter? Ikke alltid så enkelt å dele med andre..... Var det folk du møtte som gjorde sterkest inntrykk, en typisk situasjon fra dagliglivet i landsbyen eller en stor naturopplevelse i fjellet eller jungelen? Så tok du kanskje noen bilder? Kan vi få se?

Du inviteres til fotokonkurransen ”Mine beste Nepal-minner”. Skriv en liten tekst om når og hvor hvert bilde er tatt, og gjerne hvorfor det er blitt et godt minne.

Maksimum fem bilder sendes elektronisk som jpg (max 3 megabite pr. bilde) til:

Dag Norling: dn@4b.no - merket “Fotokonkurransen Norge-Nepalforeningen”.

Utvalgte bilder vil bli utstilt på Voksenåsen den 14. november og også lagt ut på Norge-Nepal foreningens hjemmeside.

Jury: Styret i NNF. Premie for de tre beste bildene: Gavekort fra Nomaden.

Frist for innsendelse av bilder: Mandag 12. oktober 2009

Hem Gurung

En brobygger mellom Nepal og Norge

Helt fra 1970-tallet har Hem Gurung vært involvert i Norge-Nepalforeningen, både med tillitsverv og som engasjert medlem. Denne artikkelen baserer seg på samtaler med Hem og hans egne skriftlige bidrag, og forteller om noe av hans mangfoldige liv og arbeide de siste 30 årene.

Hvem Hem er

Hem kommer fra Tamagi, en liten Gurung landsby som ligger godt og vel 1800 meter over havet i Kaski distriktet, nord for turistbyen Pokhara. Etter at han reiste derfra for mer enn 35 år siden har han holdt tett kontakt ved å besøke landsbyen og landet 2-3 ganger i året.

Landsbyen Tamagi med Annapurna fjellene i bakgrunnen.

Det var i 1972 at Hem kom til Norge, en tid da det var svært få innvandrere i Norge og bare noen få nepalesere. Han giftet seg med norske Inga Marie og bosatte seg på Nesodden, der de fortsatt bor.

Hem som byråkrat

Med en Bachelor i økonomi, engelsk og nepali som utdanningsbakgrunn fra Nepal begynte Hem på et yrkesliv i Norge. Først var han noen år i den private sektor og deretter arbeidet han i den offentlige sektor, blant annet i Utdanningsdepartementet og Samferdselsdepartementet. Ved siden av jobb tok også Hem forskjellige typer tilleggstudium ved Voksenopplæringssentret, Volda distriktshøgskole og Universitetet i Oslo, blant annet i fagene norsk, historie, media og informasjonsteknologi.

Etter at han hadde bodd i Norge i 20 år arbeidet Hem rundt ni år i Nepal. Der jobbet han fra 1992 til 1996 som prosjektansvarlig for medisinske forskningsprosjekter (innenfor NUFU programmet) ved universitetene i Tromsø og Bergen i samarbeid med Institute of Medicine, Tribhuvan University i Kathmandu. I 1997 fikk han tilbud om å jobbe som Liaison officer for Nepal for den norske ambassaden i New Dehli. Denne stillingen hadde sammenheng med Stortingets vedtak i 1996 om at Nepal skulle inkluderes som et hovedsamarbeidsland for norsk bistand i Asia. I 1998 vedtok regjeringen at Norge skulle etablere en egen ambassade i Kathmandu, og Hem deltok aktivt i prosessen med å etablere ambassaden i Kathmandu. Den 10. januar 2000 ble den norske ambassaden offisielt åpnet av daværende utenriksminister Knut Vollebæk. Ingrid Ofstad ble utnevnt som den første norske ambassadør i Nepal. Etter opprettelsen av ambassaden jobbet Hem som rådgiver. I perioden 1997 til 2000 var Hem den første norske offentlig ansatte person i Nepal.

Hem hjemme på Nesodden og ute i norsk natur.

Engasjementet for bistand

Hem har alltid hatt stor interesse for bistandsarbeide og har i forskjellige sammenhenger

bidratt med sine kunnskaper og erfaringer. Arbeidet som prosjektkoordinator for medisinske prosjekter er allerede nevnt. De siste årene har Hem hatt egen virksomhet, HimalConsult AS, og arbeider som bistandskonsulent, rådgiver, tolk og oversetter. I tillegg underviser han voksne nepalske innvandrere med oppholdstillatelse i Norge for myndighetenes integreringsprogram. Denne undervisningen foregår på Nepali. Myndighetenes mål er å integrere innvandrere ved å lære dem norsk og om norske samfunnsforhold på deres eget språk slik at innvandrerne raskest mulig kan bli uavhengige av offentlig støtte og klare seg på egen hånd.

Interessen for bistandsspørsmål har ledet Hem inn i norske frivillige organisasjoner. Den første reisen til hjemkommunen Timagi med bistand for øye tok Hem helt på begynnelsen av 1980-tallet. Flybilletten til Nepal ble dekket av innsamlede midler fra kolleger i Norge. I kofferten hadde Hem spørreskjema med over 50 spørsmål som var laget med to ulike grupper i tankene. Den ene målgruppen var de som hadde fullført åtte års skolegang eller mer, og den andre gruppen var kvinner mellom 16 - 45 år som aldri hadde fått anledning til å gå på skolen. Mange av intervjuene ble gjennomført ute i skogen mens folk samlet ved og gress. En stor andel av intervjuene ble gjennomført individuelt. Det ble lagt stor vekt på å få deres ærlige og ekte meninger. Forundersøkelsen førte til at det åtte måneder senere ble startet fire alfabetiseringsklasser i fire forskjellige landsbyer med støtte fra Utviklingsfondet. Slik startet Community Development aktiviteter for Hem i Nepal.

I seks år var han styremedlem i Utviklingsfondet og ble en pioner for å eksponere U-fondet i Nepal. I 1989, sju år etter alfabetiseringsprosjektet, ble den frivillige organisasjonen (NGO) Machhapuchhre Development Organisation (MDO)

etablert i Hems hjemkommune, og i årene 1996-2000 var Hem dets leder. MDO arbeider i dag i 12-15 ulike kommuner som ligger i distriktene Kaski, Shyanja og Parbat. MDO har mange ulike integrerte aktiviteter med hovedtyngden i områdene miljø, alternativ energi, kvinnerettet bistand, demokratiske rettigheter og folkeopplysning. Hem påtar seg fortsatt arbeid som konsulent i Nepal for ulike bistandsprosjekter.

Seminar i MDO regi.
På banneret står: "Med ærlighet, åpenhet og aktiv deltakelse kan vi skape utvikling sammen."

På banneret står: "Lær deg først til å ta ansvar før du kjemper for å få makt."

På den kulturelle fronten var Hem i 2000 pådriver og tilrettelegger for det første nepalske jentefotballagets deltagelse i den årlige Norway Cup. Dessverre hoppet tre av jentene av og søkte asyl etter at konkurransen ble avsluttet. Dette førte til at nepalske fotballag deretter mistet muligheten til å delta i Norway Cup konkurrans-

en. I 2000 hentet Hem fire folkedansartister fra Pokhara (Himali Folk Music Club) til å delta i Førde musikkfestivalen. Det ble spilt på tradisjonelle Gandharva instrumenter (Sarangi) og danser fra forskjellige folkegrupper i Nepal ble presentert under festivalen. Videre ble det også etablert vennskapssamarbeid mellom to skoler i Hems hjemkommune i Nepal og skoler i Arendal og Indre Arna. Dette vennskapet resulterte i at skolene i Nepal fikk mye hjelp fra sine vennskapsskoler i Norge og en lærer og to elever fikk anledning til å besøke Norge.

Hem og Norge-Nepalforeningen

Samtalen med Hem kommer naturligvis også inn på Norge-Nepalforeningen. På 1970-tallet var Nepal lite kjent i Norge. Etter at han hadde vært her noen år følte Hem et sterkt ønske om å få et møtested for nepalesere i Norge og nordmenn som var interessert i Nepal. Hem kontaktet den daværende norske generalkonsulen for Nepal, Kåre Græsdal, som tente på ideen. Deretter henvendte de seg til folk i det norske bistandsmiljøet, blant annet Dr. Albert Kolstad og Hans Bjønness. (Albert Kolstads innsats i Nepal er beskrevet i Hamro Patrika nr. 1, 2009, og på et møte i Norge-Nepalforeningen i 2007 fortalte Hans Bjønness om sitt arbeide med by- og bygningsbevaring i Kathmandu, se Hamro Patrika nr. 3, 2007). I prosessen ble også John Dag Hutchison i UD, som var meget interessert i Nepal, en god støttespiller. Disse kontaktene førte til at det ble dannet et interim styre og deretter et fast styre med Albert Kolstad som leder og Hem som sekretær. I 1987-88 var Hem styreleder for Norge-Nepalforeningen.

Det første styret var især interessert i å drive lobbyvirksomhet overfor norske myndigheter, Stortingets utenrikskomité og andre potensielle aktører som kunne bidra til at Nepal kunne få mer norsk bistand. Nepal konkurrerte blant annet med

Nicaragua og Madagaskar om norske bistandsmidler. Den daværende Arbeiderparti-regjeringen hadde halvveis lovet Sandinist-lederen i Nicaragua, Daniel Ortega, at Nicaragua skulle motta støtte. Slik gikk det også – Nepal tapte kampen i Stortinget om bistand og Nicaragua gikk av med seieren. Det tok over femten år, til 1996, før Stortinget vedtok Nepal som hovedsamarbeidsland for norsk bistand. Norge støtter idag med over 300 millioner NOK årlig som bistand til Nepal.

Ble forventningene innfridd?

Med den lange fartstiden i Norge-Nepalforeningen er det fristende å spørre Hem om han synes foreningen har innfridd forventningene. "Ja, stort sett", svarer Hem. Foreningen har gjort mye bra for at folk med interesser for Nepal kunne møtes. Medlemmene har fått høre mange gode foredrag, tildels med bilder, om forskjellige temaer. I en periode økte antall medlemmer til nesten 200.

Både styret og medlemmene har vært klar over utfordringen med å innfri vedtektenes punkt om å drive aktivt med bistand innenfor rammene av begrensede økonomiske og menneskelige ressurser. I en periode var medlemmenes interesser preget av bistandsrelaterte tanker og holdninger og foreningens formål (ett blant tre) om bistandsrelaterte aktiviteter ble derfor beholdt. I dag er Hem tilfreds med at dette punktet er fjernet fra vedtektene.

Hem mener at det sentrale for Norge-Nepalforeningen framover bør være å bidra til brobygging mellom Norge og Nepal gjennom ulike aktiviteter. Norske bistandsprosjekter og etableringen av en norsk ambassade har bidratt til at Norge er blitt bedre kjent blant mange nepalesere. De siste 12-15 års politiske uro og ustabilitet i landet har ført til at mange nepalesere er blitt tvunget til å

reise til utlandet, blant annet til Norge, for å finne arbeide, benytte seg av gode utdanningsmuligheter og for å søke sikkerhet som flyktninger. Antall nepalske studenter som får høyere utdanning i Norge har gått betydelig opp. Hem mener derfor at Norge-Nepalforeningen bør forsøke å bli bedre til å fungere som en plattform for å ivareta disse ulike gruppens interesser.

Hva kan gjøres?

Hem har ingen konkrete forslag til løsning, men inviterer til diskusjon om hva som kan gjøres. Det er ikke alltid så mye som skal til. Videre mener Hem at foreningen kunne drive en del humanitære aktiviteter, for eksempel når det oppstår flomkatastrofer eller lignende. Selv om bidragene kan være små, er det viktig at foreningen tar initiativer fordi slike bidrag ofte har en viktig symbolverdi som bekrefter at foreningen

bryr seg. For Hems del er det ingen ting i veien for at vedtektene fastsetter at foreningen skal organisere humanitære innsamlinger i forbindelse med bl.a. naturkatastrofer – altså ikke den tradisjonelle bistand.

Foreningen kunne også lage en liste med resurspersoner (norske og nepalesere) som nepalesere kan kontakte når de planlegger et besøk til Norge eller når de har kommet hit.

Så hadde Hem, handlingens mann, likevel et par forslag.

Norge-Nepalforeningen vil takke Hem for engasjementet for foreningens ve og vel og for alt han har gjort for den gjennom 25 år.

Tekst: Marit Bakke

Bilder: Hem Gurung

Trisulielva

Foto: Manohar Pradhan

Peace Brigades International

For et par måneder siden fikk styret en e-post fra Fredrik Heldal. Han holdt på å forberede seg til å reise til Nepal for å være der et år som representant for Peace Brigades International (PBI) og spurte om Norge-Nepalforeningen kunne gi noen tips og råd. Dette hørtes jo spennende ut, så en dag i mai møtte Dag og Marit fra NNFs styre opp ved avtalt sted på Sentralbanestasjonen. Fredrik hadde tatt med seg Ingunn Elisabeth Bjørnstad og Jens Petter Kollhøj, også de fra PBI.

Fra venstre: Ingunn Elisabeth Bjørnstad (PBI), Marit Bakke, Fredrik Heldal (PBI), Jens Petter Kollhøj (PBI). Foto: Dag Norling.

Fredrik har aldri vært i Nepal og gleder seg naturlig nok til oppholdet og til arbeidet i Terai. I disse tider kan nok dette by på ekstra utfordringer, men han vil få støtte av andre PBI representanter som allerede har vært der en stund. Men først dro han til India for å lære nepali. De første rapportene blant flere som Fredrik vil sende oss er allerede kommet, én fra Darjeeling og én Kathmandu (se nedenfor).

Vi begynner med Ingunn Elisabeth Bjørnstads presentasjon av organisasjonen som Fredrik skal arbeide for.

Peace Brigades International (PBI) er en organisasjon som arbeider for å sikre enkeltpersoner og organisasjoner grunnleggende menneskerettigheter. PBI jobber i områder med konflikt hvor menneskerettighetsforkjempere daglig opplever trusler og politisk undertrykkelse for det arbeidet de gjør. Gjennom internasjonal observasjon og beskyttende ledsagelse skaper PBI et rom for menneskerettighetsforkjempere hvor frykten og undertrykkelsen blir mindre og arbeidet for menneskerettigheter kan styrkes. Som ledsager med PBI jobber du et år i et av våre prosjektland for å fremme fred og menneskerettigheter. PBI har i dag prosjekter i Colombia, Guatemala, Indonesia, Mexico og Nepal.

PBI observerer under en demonstrasjon i Nepal. Foto: PBI.

PBI har et stort nettverk av organisasjoner og myndigheter som reagerer dersom en person eller organisasjon som blir ledsaget av PBI blir utsatt for et overgrep. Dette internasjonale presset vil tvinge myndighetene til å bruke ressurser på å finne og tiltale de ansvarlige. PBIs deltakelse vil derfor virke preventivt i forhold til eventuelle overgrep.

PBIs 'field officer' Giorgio observerer en tibetansk marsj fra Swayambhu til Boudha. Foto: PBI.

PBI Norge

PBI Norge er en av 15 landegrupper i PBI. Hovedvirksomheten vår er å rekruttere ledsagere til felten og informere om menneskerettighetsforkjempernes arbeid i Norge. I tillegg er vi ansvarlige for å sikre prosjektene finansiell støtte og å reagere hvis en person eller organisasjon som blir ledsaget av PBI blir utsatt for et overgrep.

Du kan jobbe som ledsager og bidra med å fremme fred og respekt for menneskerettighetene i Nepal! Ta kontakt med PBI-Norge på mail kontakt@pbi.no eller telefon 970 92 657 for mer informasjon. Du kan lese mer om PBI på www.pbi.no

Den 24. juli sendte Fredrik denne rapporten

Heisan alle sammen,

Nå er oppholdet mitt i Darjeeling over, det ble litt forkortet grunnet streik i området. Språkkurset har gått greit, men nepali er ikke det enkleste språket jeg har vært borti, spesielt skriftspråket. Læreren, Sachita fra Kathmandu, var grei, og Elise fra Frankrike og jeg har bodd hos en hyggelig familie som gjorde sitt for at oppholdet skulle bli så bra som mulig.

PBI-Nepal trening i Dehli, India. Koordinator Peter Leblanc med deltakere fra USA, Nederland og Sør-Afrika. Foto: PBI.

Selv om Darjeeling ikke er spekket med fasiliteter er området omkring veldig fint, men mye regn og tåke gjorde at vi ikke har fått noe særlig utbytte av dette. Vi fant heldigvis Joeys Pub, et veldig brunt sted i byen med en innehaver som gjorde det til sitt mål å lære oss så mange nepaliglosser som mulig på kortest mulig tid. Jeg hadde ikke så veldig stort utbytte av hans pedagogiske evner, men stedet var bra.

Området Darjeeling ligger i Gorkhaland som har kjempet for omfattende selvstyre i flere år, og de siste årene har kampen blusset opp. Som del

av denne kampen ble hele byen stengt på grunn av streik for omtrent ti dager siden. Det gjorde det vanskelig å bevege seg fra Darjeeling, så planene vi hadde om å reise i Sikkim før turen gikk til Kathmandu ble erstattet med en litt mer omfattende tur i det nordlige India. Etter et tårevått farvel med familien i går morges tok vi buss til Siliguri (etter å ha fått tillatelse av Gorkhalandpartiet til å reise), deretter jeep til Bagdogra, fly til Kolkata, og fly til Dehli i dag. Her blir vi et par dager, og så får vi se hva som blir neste mål, forhåpentligvis Srinagar i Kashmir.

Hilsen Fredrik

Fredrik og Elise under språkkurs i Dehli.

Den 18. august sendte Fredrik den første rapporten fra Nepal (her litt redigert av redaktøren):

Etter tre uker i India er jeg endelig kommet til Nepal. Foreløpig har jeg ikke hatt tid til å danne meg et skikkelig inntrykk av Kathmandu, men ting ser bra ut i forhold til noen av de indiske byene vi besøkte, blant annet Srinagar i Kashmir.

Srinagar er fortsatt sterkt befestet til tross for at situasjonen er betydelig roligere enn for noen år siden. Byen er i seg selv ikke noe spesielt, men den ligger ved en stor idyllisk utseende innsjø omgitt av fjell, og etter Dehli var en rolig dag på sjøen fantastisk. Deretter reiste vi rundt i Rajasthan.

Lille Udaipur var en utrolig fin by, og Jodhpur var absolutt verdt et besøk. Jaisalmer, en liten by i ørkenen i vest, er delvis bygget inne i et gammelt fort. Der gjorde vi også noe så turistfelleaktig som å dra på kameltur og overnatte i ørkenen. Det var en utrolig fin opplevelse, men kamel er ikke det mest komfortable transportmidlet jeg har benyttet meg av.

Her i Kathmandu møtte vi de andre i teamet med en gang. Elise skal være her, men jeg skal videre til Gulariya etter to ukers opplæring. De to første dagene har vært fullpakkede med informasjon, og jeg mistenker at de neste dagene kommer til å bli mer eller mindre identiske.

Hilsen Fredrik

Krishna temple i Patan, bygd av bare stein.

Foto: Manohar Pradhan

Hva har skjedd i Nepal siden sist?

Etter at Prachanda trakk seg som statsminister den 4. mai ledet han en interimregjering inntil Madhav Kumar Nepal (UML) ble utnevnt som ny statsminister den 25. mai. Å finne nye ministre tok lang tid og gjenspeiler det kompliserte terrenget som Mr. Nepal skulle navigere i for å ta hensyn til ønsker og krav fra Madhesi-partiene, Congress Party og maoistene. Nepali Times kommenterte at (nepalitimes.com June 12-18, 2009) "The political void in Kathmandu has enforced a perception of a weak state."

Maoistene har øyensynlig ikke akseptert president Yadavs beslutning om å beholde hærsjef Katawal. Den 3. august kunne nepalnewsc.com rapportere at maoistene ville "re-launch a strong struggle from the street and the parliament if the government failed to come clear on the issues of civilian supremacy and 'unconstitutional' move of the President on the Army chief episode within the next three days." I Parlamentet har maoistenes representanter forstyrret møtene med rop, og Mr. Nepal er bekymret over "what the Maoists really wants." (nepalnews.com August 8, 2009). Arbeidet med integreringen av maoistsoldatene i den nepalske hæren har ligget stille i fire måneder, men ble tatt opp igjen den 1. september (nepalnews.com). Et annet uromoment er at maoistene holder liv i tanken om etnisk baserte autonome enheter.

Imens strever den jevne nepalesere med utrygge gater og økende priser på matvarer. Ifølge Nepal Human Development report 2009 (UNDP) er fattigdom og sosial ulikhet ikke blitt mindre, nettopp de forholdene som var bakgrunnen for ti års konflikt og krig. Og i en fersk rapport Nepal's Future: In Whose Hands? (Asia Report no 173) hevder International Crisis Group at "Nepal's

peace process is in danger of collapse." Rapporten kan lastes ned fra: <http://www.crisisgroup.org/home/index.cfm?id=6269&l=1>

Fredsprosessen og, ikke minst, skrivingen av en ny grunnlov, går sin langsomme gang. Den 1. august ble statsminister Nepal, maoistlederen Prachanda, og CPN-UML lederen Khanal enige om å danne en Constitutional Committee under den grunnlovgivende forsamlingen. Først nå har den 19 medlemmer store komiteen (med parlamentsmedlem Nilambar Acharya som leder) begynt arbeidet, men ifølge nepalnews.com (September 1, 2009), skal den få ferdig utkast til ny konstitusjon i løpet av 21 dager. Samtidig har Karen Landgren, lederen av FNs kontor (UNMIN) i Nepal, uttrykt frustrasjon over at fredsprosessen hemmes av rivalisering mellom partiene og intern uro i partiene.

Melamchi-prosjektet har vært omstridt og utsatt flere ganger. Den 3. august la imidlertid statsminister Nepal ned grunnsteinen for byggingen av den 26.5 km lange kanalen fra Melamchi til Sundarijal. Dette omfatter den største delen av Melamchi Drinking Water Project (MDWP) som skal forbedre vannforsyningen i Kathmandudalen. Prosjektet er støttet med norske penger.

Det bør også nevnes at en kinesisk delegasjon nettopp har vært og Kathmandu og blant annet undertenget en avtale om å øke antall stipend for nepalske studenter i Kina. Til gjengjeld ønsket kinserne at statsministeren skulle ta "tough measures to stop the growing anti-Chinese activities in Nepal." (nepalnews.com September 1, 2009).

Marit Bakke

Helselag til Nepal

Helselag til Nepal er en norsk solidaritetsorganisasjon som ble stiftet våren 2006. Organisasjonen ble opprettet for å støtte demokratiopprøret mot kongen som var inne i en avgjørende fase nettopp våren 2006. Helselaget startet med å sende helsepersonell til Nepal som drev opplæring på landsbygda i Rolpa, og har etter hvert også samlet inn penger til et mikrokraftverk til Gorneti sykehuset.

Det hele begynte med å sende såkalte helselag til Nepal, etter at initiativtager Johan Petter Andresen hadde besøkt landsbygda i Rolpa høsten 2005. Her kom han i kontakt med bønder, politiske aktivister og maoister som deltok i opprøret mot kongen og jordeierne. På spørsmål om hvordan folk i Norge kunne hjelpe, var svaret at helse var den største utfordringen for folk på landsbygda i Nepal. Det nystiftede Helselag til Nepal kom etter hvert i kontakt med legen Hans Husum som har lang erfaring fra solidaritetsarbeid i Midt-Østen og Afghanistan. Det ble utviklet et prosjekt basert på helselagsfilosofien der målsetningen ikke er å drive dyre nødhjelpsprogram under kontroll av vestlige eksperter, men å styrke lokal-samfunnenes evne til selv å møte utfordringene knyttet til helse, spesielt i forbindelse med krig og katastrofer.

Det første helselaget besto av lege Hans Husum og sykepleier Merete Taksdal. De reiste til Nepal i november 2006. I over to uker ble det drevet opplæring av helsepersonell på Gorneti sykehuset. Ideen er at helsepersonell fra Norge lærer opp lokale helsearbeidere som igjen holder egne kurs, slik at opplæringen får store ringvirkninger. Kurset dekker førstehjelp, enkel kirurgi, sårbehandling og anestesi. Helselagmodellen kalles ofte en tre-trinns rakett som omfat-

ter et kurs bestående av tre besøk i Nepal. To av disse besøkene er i dag gjennomført. Under det første besøket ble det også avtalt å oversette helsemanualen "Save Lives. Save Limbs" som er utviklet av Hans Husum, Mads Gilbert og Torben Wisborg. Denne oversettelsen er nå ferdig, med støtte fra Helselag til Nepal, og boka foreligger i dag på Nepali, i tillegg til farsi, burmesisk, khmer, kurdisk, portugisisk og spansk som den har blitt oversatt til tidligere. I tillegg til helselagene har vi også en frivillig solidaritetsarbeider som har vært i Gorneti de siste 18 månedene. Hamid kommer opprinnelig fra Iran, er utdannet akupunktør og sykepleier, og fungerer som bindeledd mellom aktivistene i Norge og sykehuset.

I Norge har aktivister jobbet med å samle inn penger til å sende helsepersonell, samtidig som det har vært en prioritert oppgave å spre informasjon om situasjonen i Nepal, og vi har blant annet utgitt to bøker om Nepal. En med fokus på den politiske situasjonen, og en med fokus på sykehuset i Gorneti og folkene som arbeider der. Sommeren 2007 arrangerte vi også en solidaritetsstur til Nepal, hvor 17 norske og 2 svenske aktivister deltok. Det ble holdt møter med ledelsen på Gorneti sykehuset og med fagforeningen All Nepal Health Workers Association. Her kom det fram at sykehusets mangel på elektrisitet var en stor utfordring. Etter turen ble vi enige om å bidra til at Gorneti fikk bygd et mikrokraftverk. Høsten 2007 startet dermed en fagforeningsstafett, hvor fagforeninger i Norge ble spurt om å støtte demokratikampen i Nepal gjennom å bidra med midler til et mikrokraftverk på Gorneti sykehuset. Responsen var enorm, og 250 000 kroner ble samlet inn på rekordtid.

Vi nærmer oss Gorneti sykehuset. De første strømsølpene beviser at vårt arbeide har gitt konkrete resultater for fattige folk på landsbygda i Nepal.

I dag har sykehuset strøm til lys, kokeplater og kjøleskap. Dette gjør det enklere å oppbevare vaksiner og å sterilisere kirurgiske instrumenter.

Det ble også lagd en dokumentar på DVD i helselagsregi, som viser utviklinga i Nepal fra opprøret i 2006 og fram til valget i 2008. Våren 2009 arrangerte vi et åpent møte sammen med partiet Rødt i anledning statsminister Prachandas besøk i Norge. Møtet ble avholdt i Oslo og rundt 150 oppmøtte fikk høre lederen for maoistpartiet legge fram maoistenes syn på utviklingen i Nepal (se Hamro Patrika, nr. 2, 2009, s. 16-17).

Sommeren 2009 arrangerte vi for andre gang solidaritetstur til Nepal, hvor norske og svenske Nepal-interesserte besøkte Gorneti og hadde

Den ene demningen som er bygd i forbindelse med mikrokraftverket.

Kontrollrommet til mikrokraftverket og mannen som driver det.

politiske møter i Kathmandu. Forhåpentligvis fører dette til at solidaritetsarbeidet for Nepal får en oppsving i nabolandet vårt. Ellers har vi en mail-ingliste hvor vi jevnlig sender ut informasjon om det som skjer i Nepal, og en hjemmeside, www.helselagtilnepal.no, som oppdateres titt og ofte. Her kan man også bestille bøker eller DVD, eller bare støtte helsearbeidet.

Tekst: Stian Bragtvedt Foto: Mari Røsjø

Flere av Palmstrøms bilder fra 1950-årenes Nepal

Denne gang viser HP noen av Palmstrøms bilder fra Kathmandu på slutten av 1950-tallet.

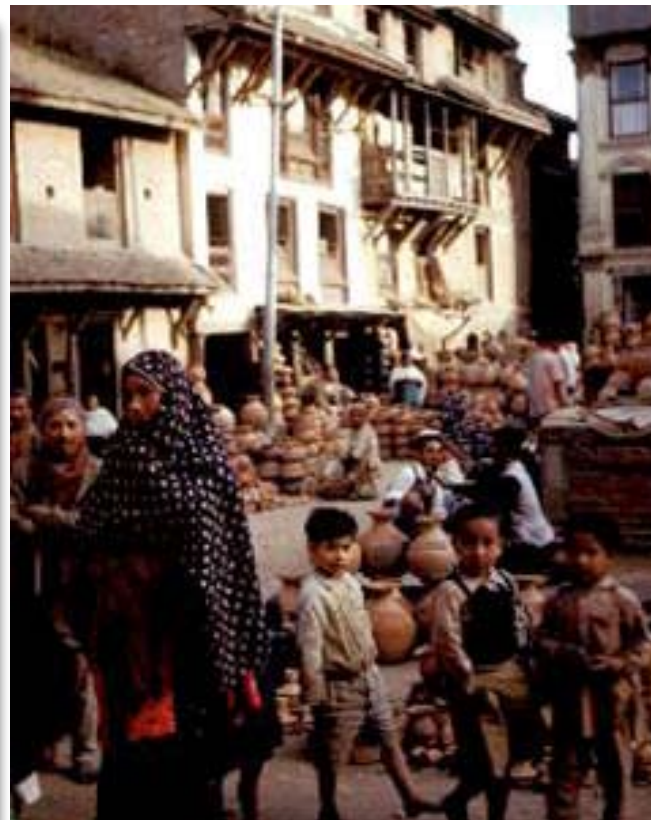
Gatebilde i Indrachowk i Kathmandu

Den gamle hovedgaten

Fruktsalg

Potttemakeriet

Kulturelt samarbeide Norge – Nepal

På et medlemsmøte høsten 2008 fortalte Tore Toreng om kultursamarbeidet mellom Nepal og Norge, blant annet på musikkområdet.

Marius Søybye er blant de som har deltatt i denne virksomheten. Han er musiker, utdannet i slagverk på Norges musikkhøyskole. Da han var ferdig med utdannelsen fikk han jobb i trioen SISU, et perkusjonsensemble som ble dannet for 16 år siden av Tomas Nilsson. SISU er et finsk uttrykk som betyr indre kraft og styrke, og som på nepali betyr "et lite barn".

Marius har i mange år reist mye som globe-trotter, blant annet til det nordlige India og til Ladakh. For nesten tre år siden dro han på en tre måneders tur til Nepal. I forkant av reisen kontaktet han Rikskonserten for å høre om de kjente til noen nepalske musikere. Dette var begynnelsen på hans engasjement i Nepals musikkliv.

Rikskonsertene har siden 2005 vært involvert i arbeidet med å starte en musikkskole i Kathmandu, der den finansielle støtten kommer fra Utenriksdepartementet. Rikskonsertene driver også musikkprogrammer i nabolandene India og Kina, samt i Sri Lanka, som nå står for tur.

Hovedkontakt og prosjekteier i Nepal har vært Music Nepal, med Mr. Santosh Sharma i en nøkkelrolle. Musikkskolen ligger i bydelen Pingalasthan i Kathmandu, der over tusen unge nepalesere har fått tilbud om grunnleggende musikkundervisning siden oppstarten. Tanken er å utvikle musikkskolen til et sted for utdanning på universitetsnivå med undervisning i tradisjonell nepalsk musikk, men også vestlig musikk (jazz, pop, rock). Å holde skolekonserter i distriktene står også på programmet for 2010.

I februar 2008 var SISU i Kathmandu i samarbeid med Rikskonsertene/UD og Music Nepal.

De norske musikerne underviste på skolen, samt at de holdt konsert i ambassadørboligen og flere steder i Kathmandu. På noen konserter spilte norske og nepalske musikere sammen. Her ble det et spennende møte mellom vestlig musikk og nepalsk musikk som i stor grad er påvirket av religionen.

Våren 2010 skal SISU på nytt til Nepal for å undervise og holde konserter på skoler i Kathmandu og i Terai. Undervisningen på musikkskolen i Kathmandu vil især legge vekt på gangen i skolekonsertordningen.

I Rikskonsertene er det Solveig Korum Manga som har ansvaret for samarbeidsprosjektet med Nepal. Hun forteller at både Steinar Ofsdal, Hot Club de Norvége og Knut Reiersrud har vært i Nepal for å spille og undervise. Sistnevnte reiser tilbake til Nepal i oktober for å delta på Himalaya bluesfestival.

Solveig Korum Manga, Rikskonsertene
sk@rikskonsertene.no 95 89 49 54

Musikkskolens webside (under utvikling):

<http://www.nepalmusiccenter.com/>

Kunda Dixit har besøkt Bhutan

HP har kopiert en artikkel som Kunda Dixit skrev etter en reise til Bhutan.

Taking a path less trodden

“We don’t want to make Nepal’s mistakes” is a phrase you hear often in Bhutan

KUNDA DIXIT in THIMPHU

From Nepali Times, Issue #453, 29 MAY 2009 - 04 JUNE 2009

They have kept their pristine country out of bounds for mass tourism, ensured good governance, done huge hydro deals with India to raise living standards, nurtured cultural and national symbols.

Bhutan expects to double its GDP in five years. And it doesn’t even believe in GDP, but in Gross National Happiness (GNH), the national policy that combines cultural and environmental preservation with a welfare state and guided democracy.

“We don’t want to make Nepal’s mistakes” is a phrase you hear often in Bhutan. It’s not helpful to compare because Nepal is 40 times bigger than Bhutan’s 700,000 population. Yet, officials here keep reminding you, this country doesn’t want to lose its monarchy and have a feckless democracy.

When former king Jigme Singye Wangchuk proposed GNH as a national doctrine in the 1990s, many made fun of the idea. Then, in 2006, he announced dramatic democratic reforms and

stepped down to make his 26-year-old son Jigme Khesar the king.

Jigme Singye wanted to give his people democracy before they demanded it, and help preserve the 100-year-old dynasty by turning kings into constitutional monarchs with mandatory retirement at age 65. Officials say it was all done to ensure a calibrated democratic transition that would not destabilise the society.

The king’s move appears to be driven by a deep-seated sense of national vulnerability, and a fierce determination to preserve the Drukpa culture and counter an over-dependence on India. While Nepali politicians make public denouncements of “Indian expansionism” and try to play China off against India, Bhutan uses deft diplomacy to keep New Delhi happy and at arm’s length.

Before he handed over the throne to his son, King Jigme Singye renegotiated the 1949 treaty of friendship with India and quietly removed clauses about Bhutan’s defence and foreign policy being

guided by India. He had been working on this for years, cultivating a personal friendship first with Rajiv Gandhi and then his widow Sonia. The king himself led his army to flush out Assamese ULFA militants from camps in eastern Bhutan, thus ingratiating himself further to New Delhi.

While Nepal just talks about it, Bhutan is set to export an additional 11,000 megawatts of hydro-power to India by 2020. The idea seems to be to make energy-hungry India economically dependent on Bhutan, and not the other way around.

Bhutanis were ecstatic with the Congress win in this month's Indian elections. Gushed the Thimpu daily, Kuensel: 'For Bhutan, the election results couldn't have been better. Though no government official will say so, it is an open secret that the Bhutan government has always been more at ease with a Congress government, whose leaders right from Jawaharlal Nehru to Sonia Gandhi today, are close friends of Bhutan.'

Not all Bhutanis are comfortable with the democracy their monarch has bequeathed to them. People see democratic decay in the neighbourhood and are afraid Bhutan may also follow. Among politicians and the bureaucracy there are misgivings about an over-zealous parliamentary opposition and a newly-aggressive media.

Prime Minister Jigmi Y Thinley served as prime minister under the absolute monarchy and is now the elected head of government under the constitutional monarchy. Thinley admits to being "nervous" about making the democracy perform.

He says there are no plans to establish diplomatic relations with China, hinting that this will only happen when there is a green light from New Delhi. "Bhutan's choice of neighbours is de-

termined by geography, we happen to be on the southern slopes of the Himalaya and we have relations with India of which we are happy," he said.

In a refreshing departure from Nepali politicians, Thinley makes delivery a priority. During the campaign his party promised to build roads to all 205 local administrative units, provide electricity and safe drinking water to every home, ensure every primary school is only one hour walk away and staff every district hospital with three doctors and two ambulances.

"We made huge promises to the people at election time, and it will be a big challenge to meet them," Thinley admits.

Bhutan's eviction of 100,000 Lhotsampas in 1991 was a deliberate policy to prevent what the Drukpa felt was Nepali speakers over-running the country. By pushing democracy now, Bhutan could also be legitimising the eviction of its people. Now that the refugees are being resettled in third countries, officials here appear confident that the problem will now "go away", despite the activities of Bhutani Maoists.

Although refugee leaders say many Lhotsampas are still denied citizenship papers and were not allowed to vote in the last election, Nepali-speakers make up one-fifth of the MPs and cabinet posts in the new government.

The fertile southern valleys where the Lhotsampa lived are about to be submerged in reservoirs to generate power for India. Bhutan may be a happy country, but it has come at a cost: the mass misery of one-sixth of its population that it evicted 20 years ago.